

Sygn. akt V Ca 738/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia	SSO Wojciech Misiuda
Sędzia:	SSO Magdalena Kocój (spr.)
Sędzia:	SSR del. do SO Piotr Osowy
Protokolant:	Tomasz Kluz

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2018r. w Rzeszowie
na rozprawie
sprawy z powództwa (...) S.A. w B.
przeciwko M. K.
o zapłatę

na skutek apelacji powoda
od wyroku Sądu Rejonowego w Dębicy

z dnia 8 czerwca 2017 r., sygn. akt I C 476/17

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w pkt I w ten sposób, że zasądza od pozwanej M. K. na rzecz powódki (...) S.A. z siedzibą w B. kwotę 9.872,70 zł (dziewięć tysięcy osiemset siedemdziesiąt dwa złote 70/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 maja 2017r. do dnia zapłaty, zaś w pozostałej części powództwo oddala,

b) w pkt II w ten sposób, że zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.923 zł (jeden tysiąc dziewięćset dwadzieścia trzy złote) tytułem zwrotu części kosztów procesu,

2. oddala apelację w pozostałym zakresie,

3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.511 zł (jeden tysiąc pięćset jedenaście złotych) tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Magdalena Kocój SSO Wojciech Misiuda SSR del. do SO Piotr Osowy

Sygn. akt V Ca 738/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 6 lutego 2018r.

Wyrokiem z dnia 8 czerwca 2017r. Sąd Rejonowy w Dębicy I Wydział Cywilny

po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) S.A. w B. przeciwko M. K. o zapłatę oddalił powództwo, a kosztami opłaty od pozwu w kwocie 306,00 zł obciążył powoda.

Sąd I instancji swoje orzeczenie oparł się na następujących ustaleniach faktycznych.

Na wekslu z dnia 27.03.2014 roku, który został wypełniony na kwotę 9872,70 zł widnieje podpis „M. K.” jako wystawca weksla, natomiast podmiot na którego rzecz miała nastąpić płatność wskazany został (...) Sp. z o.o. w B.. Termin płatności kwoty wskazanej na wekslu wskazany został na dzień 04.12.2015 r.

(...) Sp. z o.o. widniejąca jako remitent na wekslu w okresie od września 2014 roku do marca 2015 roku przeszła restrukturyzację polegającą na podziale przez wydzielenie do (...) Sp. z o.o., a następnie połączeniu (...) Sp. z o.o. z (...) S.A. Powód tj. (...) S.A. jest spółką, na którą przeszła m.in. dochodzona pozwem wierzytelność wekslowa.

(...) Sp. z o.o. wstąpiła w prawa (...) Sp. z o.o. wynikające z podpisanego przez pozwanego weksla na podstawie umowy przelewu wierzytelności wekslowej zawartej w dniu 18.12.2014 r. i wydania dokumentu weksla pomiędzy Cedentem a Cesjonariuszem.

Dokonując powyższych ustaleń, Sąd oparł się na dokumentach przedłożonych przez powoda. Sąd nie dopatrył się uchybień w ich treści oraz formie. Nie ujawniły się też jakiegokolwiek okoliczności podważające ich moc dowodową, które należałoby brać pod uwagę z urzędu.

Natomiast nie uwzględnił Sąd Rejonowy w swoich ustaleniach dowodu z dokumentu jakim miało być „wypowiedzenie umowy pożyczki” z dnia 04.11.2015 r., z uwagi na fakt, że do pozwu dołączono kserokopię tego dokumentu, a nie oryginał, bądź odpis potwierdzony za zgodność z oryginałem przez notariusza, albo też pełnomocnika powoda, który jest radcą prawnym, a to zgodnie z art. 129 § 2 k.p.c. Kserokopia dokumentu nie jest dokumentem w rozumieniu przepisów k.p.c., a co za tym idzie nie może dla Sądu stanowić podstawy swoich ustaleń.

W związku z takimi ustaleniami Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, gdyż roszczenie nie zostało udowodnione co do zasady i wysokości zgodnie z ciężarem dowodzenia wynikającym z art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c. Zdaniem Sądu, brak było podstaw przyjęcia przez Sąd za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie. Zdaniem Sądu nie istniał taki materiał dowodowy, który pozwalałby na ustalenie, że wierzytelność względem pozwanego na jaką powoływał się powód rzeczywiście mu przysługuje. Ma to znaczenie z uwagi na fakt, iż tylko wierzyciel może domagać się spełnienia konkretnego świadczenia o dłużnika.

Na powodzie (...) S.A. z siedzibą w B. ciążył obowiązek wykazania istnienia zobowiązania i wysokości zobowiązania pozwanego ze wskazaniem sposobu jego wyliczenia. Żaden przedstawiony dokument nie wskazuje jak wyliczono kwotę 9872,70 zł dochodzoną jako niespłacony kapitał i pozostałą różnicę jako kwoty obliczone na podstawie umowy pożyczki. Analiza treści pisma - wypowiedzenia umowy pożyczki, choć nie stanowi on dowodu prowadzi do konkluzji, iż roszczenie powoda w stanie w jakim zostało przez niego zaprezentowane jest nieweryfikowalne przez Sąd, jak i samego pozwanego. Z treści w/w pisma nie można wywnioskować w jaki sposób i na jakiej podstawie kwoty tam wymienione, a składające się na kwotę dochodzoną pozwem zostały wyliczone. Podane w tym piśmie w sposób lakoniczny powodują, że nie sposób ustalić czy zostały obliczone prawidłowo.

Sąd przyjął, że powód nie wykazał zasadności swojego roszczenia, bowiem nie przedstawił do akt sprawy dokumentu umowy pożyczki gotówkowej zawartej w dniu 27.03.2014 r. z pozwaną, a także dokumentów potwierdzających zasady i terminy spłaty zadłużenia. Nie wynika również z żadnych dokumentów wysokość stopy procentowej, która była

podstawą naliczania tych odsetek. Powyższe dokumenty pozwoliłyby ustalić, czy kwota określona w wypowiedzeniu umowy pożyczki i widniejąca na wekslu in blanco została wyliczona prawidłowo i jest uzasadniona.

Sąd I instancji oddalił powództwo także z tego względu, iż powód dochodząc roszczenia z weksla in blanco nie wykazał, iż prawidłowo wypełnił tenże weksel. Dla ustalenia zasadności jak i wysokości dochodzonego roszczenia konieczne było dołączenie do pozwu deklaracji wekslowej, która precyzuje przede wszystkim warunki wypełnienia weksla, termin i warunki jego wypełnienia, kwotę, a także rodzaj i charakter stosunku prawnego jaki ten weksel zabezpieczał. Brak tego dokumentu spowodował, iż Sąd został pozbawiony możliwości weryfikacji zasadności dochodzonego przez powoda roszczenia.

Zgodnie zaś z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Dotyczy to, po pierwsze, udowodnienia faktu, na który strona się powołuje, co zostało w sprawie wykazane i po drugie przedstawienia dowodów na potwierdzenie tego faktu.

Sąd przyjął, że w niniejszej sprawie uwzględnienie powództwa co do sumy głównej tj. kwoty 9872,70 zł nastąpiłoby bez ustalenia podstawy faktycznej żądania pozwu, dlatego skutkowało to jego oddaleniem. Oznacza to, że także żądanie odsetek umownych od tej sumy było niemożliwe (art. 6 k.c.), gdyż nie wskazano od jakiej kwoty i w jakiej wysokości dochodzone odsetki zostały wyliczone.

Ponieważ roszczenie powoda zostało oddalone, Sąd Rejonowy na podstawie art. 108 k.p.c. orzekł, iż powoda obciążają koszty opłaty sądowej od pozwu, gdyż brak było podstaw zasądzenia ich od pozwanego w oparciu o art. 98 k.p.c.

Od niniejszego wyroku apelacji wniosła powódka, zaskarżając wyrok w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

Obrazę prawa materialnego, w szczególności:

1. art. 10 ustawy z 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe w związku z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, iż ciężar dowodu w niniejszej sprawie spoczywał na stronie powodowej w sytuacji, gdy powództwo zostało oparte na podstawie weksla in blanco, a tym samym sprawa niniejsza zyskała charakter sprawy wekslowej, powodując, iż obowiązek udowodnienia wad wypełnionego weksla, niezgodności z deklaracją wekslową czy też nieistnienia zobowiązania, bądź wykazania, iż zobowiązanie to nie opiewa na kwotę wskazaną w treści weksla zgodnie z zawartym przez strony porozumieniem obarcza stronę pozwaną a nie powodową;

2. art. 77³ k.c. w związku z art. 243¹ i art. 245 k.p.c. polegające na niezastosowaniu i w konsekwencji błędnym uznaniu, iż załączone do pozwu pismo powódki z 4 listopada 2015 roku zatytułowane „Wypowiedzenie umowy pożyczki” nie stanowi dokumentu, w sytuacji gdy wobec faktu, iż pismo to zawiera informację w postaci oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, wezwaniu do wykupu weksla oraz dane umożliwiające ustalenie danych osób, które te oświadczenia złożyły, uznać należało za dokument prywatny w rozumieniu art. 343¹ k.p.c. i art. 245 k.p.c. pozwalający na dokonanie ustaleń w niniejszej sprawie.

Naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na rozstrzygnięcie, a to:

1. art. 485 § 2 k.p.c. poprzez niewydanie w niniejszej sprawie nakazu zapłaty, mimo, że powód dochodził od pozwanego zapłaty z weksla, należycie wypełnionego, którego prawdziwość i treść nie nasuwały wątpliwości;

2. art. 233 § 1 k.p.c., 232 k.p.c. i art. 339 § 2 k.p.c. przez uznanie za nienależne żądania pozwu, w sytuacji gdy pozwana nie wypowiedziała się co do stanu faktycznego przedstawionego w pozwie i nie podniosła zarzutów przeciwko dowodom przedstawionym przez powódkę;

3. art. 233 § 1 i art. 316 § 1 k.p.c. poprzez bezzasadne uznanie, że w chwili wyrokowania roszczenie nie było wymagalne,

4. art. 227 k.p.c., 232 k.p.c., 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. oraz art. 101 ustawy z 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe, poprzez nieuwzględnienie powództwa w wypadku, gdy powódka oparła swoje roszczenie na przedstawionym do zapłaty, prawidłowo wypełnionym i ważnym dokumencie wekslowym.

Stawiając powyższe zarzuty strona powodowa wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku w ten sposób, że:

- żądała zasądzenia na rzecz powódki (...) S.A. z siedzibą w B. od pozwanej M. K. kwoty 9872,70 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od dnia 5 grudnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych,

ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji z innym składzie.

Nadto strona powodowa wносиła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Apelacja powódki wraz uzasadnieniem zalega na kartach: 54 – 58 akt sprawy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja powódki w części zasługiwała na uwzględnienie.

Rację ma skarżąca zarzucając obrazę art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe w związku z art. 6 k.c. a także, w poniżej wskazanym zakresie, art. 233 § 1, 232 k.p.c. i art. 339 § 2 k.p.c. oraz 316 § 1 k.p.c. 227, 232, w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw.

z art. 6 k.c. oraz 101 prawa wekslowego. W tej sytuacji uzasadnione jest łączne rozważenie tak skonstruowanych zarzutów. Ustanowiony w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązek rozpoznania sprawy w granicach apelacji oznacza zarówno zakaz wykraczania poza te granice, jak i nakaz rozważenia wszystkich zarzutów i wniosków podniesionych w apelacji (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, zasadę prawną z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55). Z obowiązku tego nie wynika jednak konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2009 r., I PK 38/09, nie publ., z dnia 24 marca 2010 r., V CSK 296/09, M. Pr. Bank. 2012, nr 4, s. 19, z dnia 26 kwietnia 2012 r., III CSK 300/11, OSNC 2012, nr 12, poz. 144 i z dnia 4 września 2014 r., II CSK 478/13, OSNC-ZD 2015, nr D, poz. 64).

Niewątpliwie powódka roszczenie główne oparła na wekslu in blanco, a tym samym ewentualny obowiązek udowodnienia wad wypełnionego weksla, niezgodności

z deklaracją wekslową w czy też nieistnienia zobowiązania, bądź wykazania, iż zobowiązanie to nie opiewa na kwotę wskazaną w treści weksla obarcza stronę pozwaną a nie powodową. Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiedział się w tej kwestii, np. w orzeczeniu

z 28 października 1936 roku, które w pełni zachowało aktualność: „wierzyciel wekslowy nie jest zobowiązany do udowodnienia, iż data płatności oznaczona na wekslach była zgodna

z porozumieniem, przepis bowiem nakłada obowiązek udowodnienia wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z umową na dłużnika, nie zaś na wierzyciela” (orz. SN z 28.10.1936r., I C 2974/25, MPHiW 1937, Nr 2, poz. 73 -75 z glosą aprobującą A. D. Szczygielskiego).

Odpowiedzialność z weksla in blanco powstaje przez samo podpisanie i wręczenie dokumentu. Blankiet wekslowy nie musi być wypełniony w chwili złożenia na nim podpisu. Wystawca blankietu wekslowego odpowiada wekslowo wobec

prawnego posiadacza blankietu wekslowego, o ile weksel został wypełniony zgodnie z jego wolą. Z chwilą wypełnienia tekstu weksla in blanco zobowiązany odpowiada wekslowo wobec posiadacza tak jak weksla zwykłego.

Z tych względów z apelacja powódki (...) S.A., która wierzytelność nabyła umową cesji wierzytelności wekslowej z 18 grudnia 2014 roku (karta 15) a następnie z uwagi na umowną sukcesję singularną, a kolejno ustawową sukcesję generalną (art. 494 § 1 k.s.h. i art. 531 § 1 k.s.h.), co wynikało z odpisów z Krajowego Rejestru Sądowego, w odniesieniu do kwoty należności głównej zasługuje na uwzględnienie w całości.

Nie sposób jednak nie przyznać racji Sądowi I instancji, iż powódka nie przedstawiła do akt sprawy dokumentu w postaci umowy pożyczki gotówkowej zawartej w dniu 27 marca 2014 roku z pozwaną, z której wynikałoby, iż należne stronie powodowej od kwoty wekslowej są odsetki dochodzone pozwem w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Takim dokumentem nie jest w żadnym wypadku kserokopia „Wypowiedzenia umowy pożyczki” (k. 14).

Zauważyć bowiem należy, iż powództwo zostało skonstruowane w ten sposób, że strona powodowa z jednej strony domagała się należności w oparciu o weksel in blanco, z drugiej zaś odwołując się do stosunku podstawowego, tj. zawartej przez pierwotnego wierzyciela umowy pożyczki. Jest to niewątpliwa niespójność i niejasność powództwa.

Skoro jednak strona powodowa przedstawiła oryginał weksla in blanco wypełniony wszystkimi niezbędnymi elementami (art. 101 prawa wekslowego), a jego treść nie została zakwestionowana przez stronę pozwaną, która pozostawała bierna (doręczono jej osobiście odpis pozwu i zawiadomione o terminie rozprawy w dniu 16 maja 2017r.), to nie było podstaw do nieuwzględnienia powództwa w całości co do sumy wekslowej. Nie udowodniono natomiast żądanych odsetek od tej kwoty w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego.

Stąd, mając na uwadze treść art. 48 pkt 2 prawa wekslowego w odniesieniu do weksli wystawionych i płatnych w Polsce posiadacz weksla może domagać się od zobowiązanego odsetek ustawowych od dnia płatności. Sąd Okręgowy przyjął, podzielając pogląd wyrażony w orz. SN z 23.11.2004r., I CK 224/04, iż odsetki należne są powódce dopiero od dnia, w którym wystawca weksla mógł faktycznie dokonać oględzin weksla i ustalić, czy jest zobowiązany do jego zapłaty. Ponieważ powódka nie przedstawiła dowodu doręczenia pozwanej wezwania do zapłacenia sumy wekslowej, a tym samym umożliwienia jej zapoznania się z oryginałem weksla, zatem należało uznać, że odsetki ustawowe za opóźnienie powinny być naliczane od dnia następnego po dniu doręczenia odpisu pozwu, do którego załączono odpis wypełnionego weksla. Jak wynika ze zwrotnego poświadczenia odbioru, pozwana otrzymała odpis pozwu z załącznikami, pouczeniami i wezwaniem na rozprawę w dniu 16 maja 2017r. – k. 32. Tak więc odsetki ustawowe należne są począwszy od dnia 17 maja 2017r.

W kontekście powyższych uwag nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 485 § 2 k.p.c.

Biorąc pod uwagę kierunek reformatoryjnego orzeczenia Sadu II instancji nie miało znaczenia nieuwzględnienie przez Sąd I instancji dowodu w postaci kserokopii pisma zatytułowanego „Wypowiedzenie umowy pożyczki” (k. 14), stąd nie ma potrzeby odnoszenia się do zarzutów naruszenia art. 77³ k.c. w zw. z art. 243¹ i art. 245 k.p.c.

Z tych względów zmianie podlegał wyrok Sądu Rejonowego, zarówno w pkt. I jak i II na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. W pozostałym zakresie – w odniesieniu do odsetek umownych, zarówno co do okresu od 5.12.2015r. do 17.05.2015r., jak i wysokości ponad odsetki ustawowe za opóźnienie - apelację oddalono w oparciu o art. 385 k.p.c.

Odnośnie kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego, przy zastosowaniu art. 100 k.p.c. zasądzono część kosztów zastępstwa adwokackiego tj. 1800 zł (jako 2/3 kosztów zastępstwa procesowego z § 2 pkt. 9 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r. poz. 1800) + 306 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej od pozwu + 17 zł jako zwrot opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 kpc w zw. z § 2 pkt 4 w zw. z § 10 pkt 1, która przewidywała takse radcowską: 1350 zł, obniżając ją stosownie do przegranej części apelacji w zakresie należności odsetkowych – do kwoty 1000 zł (Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - Dz. U. poz. 1804, ze zm.) + 494 zł (opłata sądowa od apelacji) + 17 zł (opłata skarbową od drugiego pełnomocnictwa) = 1511 zł.

SSO Magdalena Kocój SSO Wojciech Misiuda SSR del do SO Piotr Osowy

ZARZĄDZENIE

- (...).

Rzeszów, 19 lutego 2018r.